

Bryssel, 3. joulukuuta 2024
(OR. en)

16174/1/24
REV 1

Toimielinten välinen asia:
2021/0213(CNS)

FISC 246
ECOFIN 1382
ENER 576
ENV 1150
CLIMA 420

ILMOITUS

Lähettiläjä: Puheenjohtajavaltio
Vastaanottaja: Pysyvien edustajien komitea / Neuvosto
Asia: Energiaverodirektiivin tarkistaminen
– Periaatekeskustelu

Neuvoston (talous- ja rahoitusasiat) istunnossa 10. joulukuuta 2024 käytävän periaatekeskustelun ohjaamiseksi puheenjohtajavaltio on laatinut ilmoituksen ja kysymyksen, jotka on esitetty jäljempänä liitteessä.

Pysyvien edustajien komiteaa pyydetään panemaan merkille puheenjohtajavaltion ilmoitus ja kysymys ja toimittamaan ne neuvostolle edellä mainittua periaatekeskustelua varten.

Neuvostoa (talous- ja rahoitusasiat) pyydetään käymään periaatekeskustelu puheenjohtajavaltion laatiman kysymyksen pohjalta.

Energiaverodirektiivin tarkistaminen**Puheenjohtajavaltion ilmoitus****I JOHDANTO**

1. Komissio esitti 14. heinäkuuta 2021 ehdotuksen neuvoston direktiiviksi energiatuotteiden ja sähkön verotusta koskevan unionin kehyksen uudistamisesta (uudelleenlaadittu).
2. Energiaverodirektiiviä koskeva ehdotus on osa 55-valmiuspakettia. Sen vuoksi se on yksi niistä toimenpiteistä, joilla pyritään toteuttamaan EU:n kunnianhimoiset tavoitteet eli päästöjen vähentäminen vähintään 55 prosenttia vuoden 1990 tasoista vuoteen 2030 mennessä ja ilmastoneutraaliuden saavuttaminen vuoteen 2050 mennessä. Valmiuspaketti koostuu joukosta toisiinsa liittyviä ehdotuksia, joilla kaikilla pyritään samaan tavoitteeseen eli oikeudenmukaisen, kilpailukykyisen ja vihreän siirtymän varmistamiseen vuoteen 2030 mennessä ja sen jälkeen.

II ASIAN KÄSITTELYN TILANNE

3. Energiaverodirektiiviä koskevan ehdotuksen tekninen analyysi käynnistettiin verotustyöryhmässä (välillinen verotus – valmisteverot/energiaverotus) syyskuussa 2021. Korkean tason verotustyöryhmä keskusteli asiasta useaan otteeseen.
4. Neuvosto (Ecofin) pani 17. kesäkuuta 2022 merkille puheenjohtajavaltion tilanneselvityksen energiaverodirektiiviä koskevasta ehdotuksesta. Neuvosto (Ecofin) kävi 6. joulukuuta 2022 periaatekeskustelun energiaverodirektiiviä koskevasta ehdotuksesta ja antoi poliittista ohjausta jatkotoimia varten. Yleisesti ottaen ministerit kannattivat puheenjohtajavaltion joustavampaa lähestymistapaa ja halusivat löytää ratkaisuja avoimna oleviin kysymyksiin. Teknistä analyysia on jatkettu ottaen huomioon kyseinen poliittinen ohjaus.

5. Puheenjohtajavaltio Unkari jatkoi energiaverodirektiivin tarkistamista koskevaa työtä edellisillä puheenjohtajakausilla saavutetun edistymisen pohjalta. Asiaa analysoitiin verotustyöryhmän kokouksissa 12. heinäkuuta, 16. syyskuuta, 23. lokakuuta ja 14. marraskuuta 2024 sekä korkean tason verotustyöryhmässä 26. syyskuuta ja 27. marraskuuta 2024.

III ERI KYSYMYSTEN KÄSITTELY

6. Puheenjohtajavaltio Unkari teki merkittäviä mukautuksia tehollisten lämpöarvojen muuntotaulukkoon (liite II), jotta taulukko olisi mahdollisimman täydellinen. Joitakin tuoteluokkia lisättiin direktiivin täytäntöönpanon helpottamiseksi. Lisäksi käsiteltiin tapauksia, joissa on tarpeen poiketa annetuista muutokertoimista. Tämä koskee muun muassa uusia tuotteita tai sellaisia tuotteita, joiden lämpöarvot vaihtelevat alueittain.
7. Jäsenvaltioita varten luotiin mahdollisuus tehdä kahdenvälisiä sopimuksia, jotta ne voisivat soveltaa direktiivin (EU) 2020/262 tarkastus- ja siirtosäännöksiä pakkauksissa olevien voiteluöljyjen siirtoihin (enintään 220 litraa).
8. Useiden valtuuskuntien pyynnöstä muutettiin ”häätäjarrusäännöksiä”, jotta asianomainen väline olisi käyttökelpoinen mahdollisen energiakriisin sattuessa.
9. Jäsenvaltioiden erityispiirteiden huomioon ottamiseksi siirtymäkausiin tehtiin mukautuksia maakaasun, nestekaasun, lämmön ja sähkön yhteistuotannon ja kotitalouksien osalta.
10. Kuluvalle puolivuotiskaudella on käsitelty komponenttipohjaiseen verotukseen liittyviä kysymyksiä. Erityisesti lisättiin viittaus veronpalautuksiin. Lisäksi aiheena olivat valtontukikysymykset, joita koskeviin keskusteluihin osallistui myös komission kilpailun pääosasto. CN-koodeja päivitettiin ja monia teknisiä ja kansalliseen täytäntöönpanoon liittyviä kysymyksiä selvennettiin.

11. Ilmailun ja vesiliikenteen verotus on ollut neuvottelujen aikana yksi niistä kysymyksistä, joihin liittyy eniten eriäviä mielipiteitä. Puheenjohtajavaltio pyrki kaikin keinoin lähentämään valtuuskuntien näkemyksiä. Jotta tämä kysymys ei estäisi koko ehdotuksen käsittelyn etenemistä ja jotta keskustelut sujuisivat helpommin, puheenjohtajavaltio katsoi, että toteuttamiskelpoisin vaihtoehto oli säilyttää voimassa olevan energiaverodirektiivin teksti ilmailun ja vesiliikenteen osalta ja lisätä siihen lauseke uudelleentarkastelusta vuonna 2035 sekä ilmailun osalta enintään 19-paikkaisten ilma-alusten käsite. Jotkin valtuuskunnat huomauttivat, että tavoitetaso aleni merkittävästi tämän kysymyksen osalta. Puheenjohtajavaltio haluaa kuitenkin korostaa, että niiden pakollisten vaatimusten valossa, jotka sisältyvät jo sovittuun ReFuel Aviation- ja FuelEU Maritime -lainsäädäntöön, kestäviä lentopolttoaineita voi olla 10 vuoden kuluttua käytettävissä huomattavasti eri tavalla.
12. Direktiiviehdotusta jäsenettiin ja sen luottavuutta parannettiin lisäämällä artikloihin otsikot. Johdanto-osan kappaleita mukautettiin edelleen, jotta ne olisivat johdonmukaiset direktiiviehdotuksen muiden osien kanssa.
13. Valtuuskunnat ovat toistaneet yleisesti tiedossa olevat kantansa muutamiin muihin kysymyksiin. Tämänhetkinen puheenjohtajavaltio ei kuitenkaan ole avannut uudelleen keskusteluja näistä kysymyksistä, koska sen mielestä niistä keskusteltiin perusteellisesti jo edellisillä puheenjohtajakausilla. Teksti vaikuttaa kuitenkin hauraalta kompromissilta.
14. Esimerkiksi jotkin valtuuskunnat pitävät parempana täydellisen verovapautuksen soveltamista maatalouteen ja veronalennuksen soveltamista kaupallisiin polttoaineisiin. Samaan aikaan valtuuskuntien enemmistö katsoo, että nämä verovapautukset tai veronalennukset olisi jätettävä direktiivin ulkopuolelle. Lisäksi nykyinen teksti sisältää jo suhteellisen monia verovapautuksia ja veronalennuksia. Vaikka direktiivin tarkistamisen alkuperäisenä tavoitteena oli vähentää verovapautusten ja veronalennusten määrää, valtuuskunnat hyväksyvät sen tosiasian, että eri jäsenvaltioilla on erilaiset erityispiirteet ja prioriteetit.

15. Useimmat valtuuskunnat kannattavat indeksointia. Jotkut niistä kuitenkin keskustelisivat sen yhteydessä mieluummin alhaisemmasta enimmäisprosenttiosuudesta. Muutamat muut taas eivät voi kannattaa nykyisen muotoista indeksointia. On syytä korostaa, että indeksointi, jolla varmistetaan, ettei vähimmäisverotasojen arvo laske, on yksi direktiiviehdotuksen tarkistamisen olennaisimpia kysymyksiä.
16. Jotkin valtuuskunnat eivät olleet vielä täysin tyytyväisiä kysymykseen direktiiviehdotuksen soveltamisalasta, erityisesti kun on kyse jätteiden, mineralogisten prosessien ja turpeen kaltaisista tuotteista.
17. Joulukuun Ecofin-neuvoston keskustelut perustuvat valmisteluihin, jotka tehtiin 27. marraskuuta 2024 korkean tason verotustyöryhmässä. Kyseisessä kokouksessa valtuuskuntien suuri enemmistö ilmaisi kannattavansa energiaverotusta koskevan periaatekeskustelun käymistä Ecofin-neuvostossa. Valtuuskuntien enemmistö katsoi, että puheenjohtajavaltion tuorein kompromissi kuvastaa herkkää tasapainoa ja että se voisi olla parannus verrattuna voimassa olevaan energiaverodirektiiviin. Monet valtuuskunnat suhtautuivat asiaan neutraalimmin. Jotkin valtuuskunnat ilmoittivat, että niillä ei ole vielä poliittista kantaa. Muutamat valtuuskunnat ovat ilmoittaneet, että joistakin kysymyksistä on tarpeen keskustella lisää. Näitä ovat esimerkiksi pienet laitokset, soveltamisala joidenkin tuotteiden osalta, ilmailun ja vesiliikenteen (mukaan lukien kalastus) verotus, maatalouden verovapautus, kaupallisten polttoaineiden veronalennus, indeksoinnin enimmäisprosenttiosuus ja liite III.

IV TARKISTETUN ENERGIAPERODIREKTIIVIN HYÖDYT

18. Puheenjohtajavaltio katsoo, että neuvoteltavana oleva tarkistettu direktiivi on merkittävä edistysaskel verrattuna voimassa olevaan direktiiviin, vaikka ilmailussa ja vesiliikenteessä käytettäviä energiatuotteita ei verotettaisikaan tietyinä ajanjaksona.

19. Tarkistetun direktiivin myötä uusien teknologioiden (esim. polttokennot ja sähköajoneuvot) ja tuotteiden (esim. vety) verotuksesta tulisi selkeää ja toteuttamiskelpoista käytännössä. Kun siirrytään määräperusteisesta verotuksesta (verokannat litraa kohden) energiasisältöön perustuvaan verotukseen ja määritetään verokannat tuotteiden ympäristötehokkuuden mukaan, vihreät teknologiat pääsisivät hyötymään alhaisemmista verokannoista. Voimassa olevan direktiivin mukaan uusia, vähemmän hiili-intensiivisiä polttoaineita verotetaan niin kuin vastaavia fossiilisia polttoaineita. Lisäksi määräperusteinen verotus asettaa biopolttoaineet epäedulliseen asemaan, sillä biopolttoainelitra on energiasisällöltään yleensä alhaisempi kuin litra kilpailevaa fossiilista polttoainetta. Näihin polttoaineisiin sovelletaan kuitenkin samaa verokantaa.
20. Jäsenvaltiot voisivat soveltaa mahdollisuuksien mukaan komponenttiperusteista verotusta. Tiettyjen tuotteiden osalta käytettävissä on myös monia muita verotusvaihtoehtoja. Neuvoteltavana oleva tarkistettu direktiivi sisältää useita säännöksiä, joilla helpotetaan direktiivin saattamista osaksi kansallista lainsäädäntöä ja yhdenmukaista verokohtelua jäsenvaltioiden välillä. Tämä koskee esimerkiksi yhdenmukaisten lämpöarvojen ja luokkien määrittämistä kaikille mahdollisille tuotteille.
21. On myös tärkeää korostaa, että tarkistetun energiaverodirektiivin hyväksyminen lisäisi johdonmukaisuutta suhteessa muuhun EU:n lainsäädäntöön, kuten uusiutuvista energialähteistä ja päästökauppajärjestelmästä annettuihin säädöksiin. Veronkierron mahdollisuutta vähennettäisiin luokittelemalla irtotavarana olevat voiteluöljyt tarkastusten piiriin kuuluvaksi tuotteeksi. Tarkistetun energiaverodirektiivin hyväksyminen lisäisi myös yhdenmukaisuutta, koska sen myötä poistettaisiin useita verovapautuksia ja veronalennuksia (mineralogiset prosessit, kotitalouksien verovapautukset, sähkön ja lämmön yhteistuotanto ja ammattitarkoitukseen käytettävä dieselpolttoöljy). On kuitenkin hyväksyttävä se tosiasia, että jäsenvaltiot tarvitsevat aikaa mukautua muutoksiin. Tätä varten voitaisiin ottaa käyttöön useita siirtymäkausia.

22. Muiden verovapautusten ja veronalennusten osalta on selkeytetty valtiontukikysymyksiä. Toinen tekstin merkittävä lisäarvo on indeksointi, joka pysäyttäisi vähimmäisverotasojen arvon laskun ja saattaisi johtaa jäsenvaltioiden verokantojen lähentymiseen. Niille jäsenvaltioille, joiden rahayksikkö ei ole euro, olisi huomattava helpotus, jos euron arvoa ei määritettäisi päivittäin vaan kuuden kuukauden keskiarvona.
23. Lisäksi tarkistetun direktiivin myötä voitaisiin vapauttaa veroista sähkö, jota toimitetaan ilma- aluksiin, jotka on pysäköity lentoaseman porteille tai kenttäteisontapaikoille, ja aluksiin, jotka ovat kiinnitettynä satamissa. Näin voitaisiin myös lakkauttaa nykyinen lupamenettely.

V JATKOTOIMET

24. Puheenjohtajavaltio on siinä käsityksessä, että energiaverodirektiivin kustakin aihealueesta on keskusteltu perusteellisesti kolmen viimeksi kuluneen vuoden aikana, joten valtuuskuntien kannat tärkeimpiin kysymyksiin ovat selvät. Puheenjohtajavaltio katsoo, että olemme nyt saavuttaneet asian käsittelyssä sen, mitä ministerit vuonna 2022 tavoittelivat. Toisin sanoen direktiiviehdotuksella luodaan asianmukainen tasapaino vihreiden tavoitteiden ja jäsenvaltioiden erityispiirteiden huomioon ottamisen välille. Viime aikoina eri foorumeilla on noussut esiin horisontaalisempi kysymys EU:n kilpailukyvystä. Valtuuskuntien enemmistö on samaa mieltä siitä, että nykyinen ehdotus on selkeä parannus verrattuna voimassa olevaan energiaverodirektiiviin.
25. Samalla puheenjohtajavaltio myöntää, että tekstiä on vielä tarkasteltava oikeudellisesti ja sitä on joiltakin osin myös mukautettava teknisesti.
26. Puheenjohtajavaltio toivoo palautetta neuvotteluissa saavutetusta tasapainosta ottaen huomioon direktiiviehdotuksen vihreät tavoitteet, tiettyjen jäsenvaltioiden erityispiirteet sekä EU:n kilpailukyky.

VI KYSYMYKSET MINISTEREILLE

27. Edellä esitetyn perusteella ja ohjauksen saamiseksi energiaverodirektiiviä koskevan ehdotuksen jatkotoimista valtuuskuntia pyydetään tarkastelemaan seuraavaa puheenjohtajavaltion laatimaa kysymystä:

Oletteko sitä mieltä, että energiaverodirektiivin tarkistamisesta käytävien neuvottelujen tämänhetkinen tilanne on osoitus askeleesta oikeaan suuntaan tasapainon luomiseksi ilmastotavoitteiden, jäsenvaltioiden erityispiirteiden ja EU:n kilpailukyvyn välillä, kun otetaan huomioon Ecofin-neuvoston vuonna 2022 antama ohjeistus?
